

ไวน์ผลไม้และสุราพื้นบ้าน: จากงานวิจัยสู่การตลาด

นายชวกร โดสวัสดิ์ เลขานุการสมาคมผู้ผลิตไวน์ผลไม้และสุราพื้นบ้านไทย บอกมาว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 เป็นเวลากว่า 52 ปี ที่ภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทยตั้งแต่ครั้งโบราณถูกปิดกั้นด้วยระบบกฎหมายที่ตราขึ้นให้การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถูกถ่ายโอนไปสู่ภาครัฐเป็นทอด ๆ ตลอดจนงานเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเชิงการค้าผูกขาดในรูปของสัมปทานรัฐและโอนขายกิจการ โรงงานสุราของรัฐทั้งหมดให้ตกอยู่ภายในกำมือของเอกชนเพียงไม่กี่ราย การผูกขาดระบบการผลิตและจัดจำหน่ายภายใต้กรอบกฎหมาย ที่เอื้ออำนวยให้ทำ ทำให้ภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทยตกเข้าสู่ยุคมืดอย่างแท้จริงมาเป็นเวลานานติดต่อกัน

ภายใต้แรงกดดันทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานใน

การประกอบสัมมาชีพ เลิกล้มระบบผูกขาด สัมปทานรัฐ และเปิดเสรีในการผลิตและจำหน่ายภายใต้แรงกดดันดังกล่าวภาครัฐจำเป็นต้องโอนอ่อนผ่อนตาม โดยเริ่มทยอยเปิดเสรีการขออนุญาตผลิตและจำหน่ายสุราแช่เย็น ได้แก่ สุราแช่ชนิดสุราผลไม้ซึ่งก็มีไวน์ผลไม้ชนิดต่าง ๆ และสุราแช่พื้นเมือง เช่น อุ กระแช่ สาโท ภายใต้ระเบียบบริหารงานสุรา ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 จนมาถึงประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารงานสุรา ฉบับที่ 3 ที่เปิดโอกาสให้มีการขออนุญาตผลิตสุราแช่จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 16 ดีกรีในระดับครัวเรือน อันเป็นนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าเพื่อกระจายรายได้และความเข้มแข็งสู่ภาคประชาชนอย่างแท้จริง

ในการต่อมาถึงได้เกิดสถาบันวิจัยไวน์และสุราพื้นบ้านขึ้นเพื่อหาแนวทางของความเป็นไปได้ในเรื่องนี้

สถาบันวิจัยไวน์ฯ ก่อกำเนิดจากความร่วมมือระหว่าง 36 วิทยาเขต สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กับสมาคมผู้ผลิตไวน์ผลไม้และสุราพื้นบ้านของไทย โดยสถาบันฯ จะมีภารกิจหลักในการเป็นองค์กรทางวิชาการที่จะเข้ามาดูแลอุตสาหกรรมนี้อย่างชัดเจน ทำหน้าที่เป็นเสมือนศูนย์กลางขององค์ความรู้ทางวิชาการ โดยผสานความร่วมมือระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักวิจัย จากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษาและองค์กรระหว่างประเทศ ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล ผลงานการวิจัยเก็บรวบรวมไว้จากทั่วประเทศ ทำการวิจัยหาศักยภาพของผลไม้และพืชสมุนไพรเพื่อใช้ในระดับอุตสาหกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต

ผู้ประกอบการ
อบรม ศึกษา ดูงาน
และประสานความ
ร่วมมือระหว่าง
สถาบันฯ ในต่าง
ประเทศเพื่อพัฒนา
ศักยภาพผู้ประกอบการ
ให้ได้มาตรฐาน
ระดับสากลต่อไป
และเหล่านี้

ก็คือส่วนหนึ่งของ
ที่มาของสมาคมผู้
ผลิตไวน์ผลไม้และ

สุราพื้นบ้านไทย ซึ่งองค์กรนี้จะมีภารกิจหลักคือ การ
ผลักดันผู้ประกอบการให้เข้าสู่ระบบโดยถูกต้องตาม
กรอบของกฎหมาย พัฒนาผู้ประกอบการผ่านการอบรม
ภายใต้หลักการบังคับของสมาคมฯ เพื่อให้ผู้ประกอบการ
มีความรู้อย่างแท้จริง เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันอีกปัญหาหนึ่งสำหรับผลผลิตของ
เกษตรกรไทยเท่าที่ผ่านมาก็คือเรื่องของการตลาด เพื่อ
เป็นการรองรับในเรื่องนี้จึงได้เกิด สหกรณ์ไวน์ผลไม้และ
สุราพื้นบ้านไทย จำกัด ขึ้นมาเพื่อรองรับ ทั้งนี้เพราะการ
ผลิตทุกอย่างที่เป็นผลออกมาจะไม่สามารถดำเนินการแบบ
ธุรกิจอย่างครบวงจรและมีพื้นฐานของความเป็นธรรมอย่าง
แท้จริงได้หากขาดซึ่งองค์กรภาครวมเช่นนี้ ภารกิจของ
สหกรณ์ฯ ก็คือ การวางเครือข่ายทางการตลาดและสร้าง
ระบบจัดจำหน่ายให้แก่वलสมาชิกโดยประสานความร่วมมือ
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อให้ความเป็นไปได้
ให้สามารถเดินทางต่อไปอย่างไม่หยุดอยู่กับที่

ทั้งหมดเหล่านี้ก็คือแนวคิดและการดำเนินการ
ในหลายส่วนที่ผ่านมาของงานที่เกี่ยวกับไวน์ผลไม้และสุรา
พื้นบ้านของไทย ซึ่งนับว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจ
เพราะเป็นสิ่งที่สามารถเข้ามาบ่งบอกอย่างมีเหตุผลว่า
สิ่งที่คนไทยเราเป็นเจ้าของมาตั้งแต่อดีตนั้นยังคงอยู่และ
สามารถกระโดดเข้ามาโลดแล่นในสังคมอย่างสมศักดิ์ศรี
เป็นอย่างดีทีเดียว ซึ่งไม่นานจะนานนักเมื่อขบวนการเหล่านี้
มีการเดินทางไปสู่เป้าหมายนะครับ.

พิริศษ์ สุเมแก้ว

คุณสมบัติยีนข้าวใหม่ ทนน้ำท่วม-กลิ่นหอม

และพบว่า มียีนที่เกี่ยวข้องกับความทนทานต่อน้ำท่วม ความต้านทานต่อโรคและแมลง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาปรับปรุงพันธุ์ข้าวไทยนั้น จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ทำลำดับเบสจีโนมข้าวจำนวน 2 ล้านเบส จากทั้งสิ้นประมาณ 430 ล้านเบส และได้ส่งข้อมูลดังกล่าวไว้ในฐานข้อมูลสาธารณะ หรือยีนแบงก์ (Gene bank) ที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พร้อมกับประเทศสมาชิกอีก 9 ประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการใช้ประโยชน์จากข้อมูลจีโนมข้าวจากโครงการวิจัยจีโนมข้าวนานาชาติดังกล่าว โดยได้จัดสร้างฐานข้อมูลจีโนม ซึ่งเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับประเทศไทยในการค้นหายีนข้าว และปรับปรุงพันธุ์ข้าวต่อไป ในส่วนของการค้นหายีนนั้น ได้ค้นพบยีนที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติการทนน้ำท่วมและคุณสมบัติความหอมบางส่วนแล้ว

และตั้งเป้าหมายที่จะค้นหายีนที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของข้าวอื่นๆ เช่น ต้านทานโรคไหม้จากองค์ความรู้ที่ผ่านมา ได้นำมาช่วยในการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวจนประสบความสำเร็จได้สายพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่ทนน้ำท่วม และสายพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่ต้านทานโรคขอบใบแห้ง สายพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเมื่อผ่านการทดสอบในพื้นที่ต่างๆ ว่าดีจริงแล้ว จึงจะเผยแพร่ให้เกษตรกรต่อไป

ทั้งนี้ โครงการวิจัยจีโนมข้าวนานาชาติซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิก ได้ทำลำดับเบสของข้าวสายพันธุ์นิพอนบาระ ทั้ง 12 โครโมโซมเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งถือว่าข้อมูลลำดับเบสจีโนมข้าวของโครงการวิจัยจีโนมข้าวนานาชาติเป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด ณ ขณะนี้

โครงการวิจัยจีโนมข้าวนานาชาติ เป็นโครงการที่เริ่มขึ้นระหว่างการประชุม Plant Molecular Biology ที่ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการของนักวิทยาศาสตร์จากประเทศต่างๆ ซึ่งนำโดยญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โดยในครั้งนั้นในที่ประชุมได้มีความเห็นตรงกันว่า จะร่วมกันผลักดันโครงการจีโนมข้าวให้เกิดขึ้นให้ได้ แต่ในการประชุมครั้งนั้นไทยไม่ได้เข้าร่วมการประชุมได้แต่เพียงออกมาประกาศสนับสนุนการประชุมเท่านั้น

จนสองปีให้หลังในปี 2540 ประเทศไทยได้ประกาศเข้าร่วมโครงการวิจัยลำดับเบสจีโนมข้าวนานาชาติอย่างเป็นทางการ โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และศูนย์ไบโอเทค สมาชิกของโครงการดังกล่าวจึงเท่ากับ 11 ประเทศ อันได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ บราซิล ฝรั่งเศส แคนาดา ไต้หวัน เกาหลี อินเดีย จีน และ ไทย

อย่างไรก็ตาม IRGSP ไม่ได้เป็นหน่วยงานเดียวที่ทำโครงการจีโนมข้าว ยังมีบริษัทยักษ์ใหญ่อีก 2 บริษัท ได้แก่ Monsanto และ Syngenta ที่ทำการทำลำดับเบสข้าวพันธุ์นิพอนบาระ ซึ่งทั้งสองบริษัทชิงตัดหน้าประกาศความสำเร็จของบริษัทในการค้นหายีนข้าว ก่อนหน้าโครงการ IRGSP เสียอีก แต่กระนั้นข้อมูลข้าว จำนวน 200 ล้านเบส ของ Monsanto ได้ถูกนำมารวมกับ IRGSP เรียบร้อยแล้ว และในอนาคตข้อมูลของ Syngenta ก็อาจจะถูกนำมารวมด้วย